

управління підприємством. *Ефективна економіка*. 2019. № 11. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7458>

Ходзицька В. В.,
*к.е.н., доцент, доцент кафедри бухгалтерського
обліку та консалтингу,
Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана,
м. Київ, Україна*

СТРУКТУРУВАННЯ ЗВІТНОСТІ ЗА СЕГМЕНТАМИ: ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОЗОРОСТІ ТА ЗРОЗУМІЛОСТІ ЗВІТНОСТІ ЗА МСФЗ

Релевантність звітування за операційними сегментами згідно з МСФЗ 8 «Операційні сегменти» (IFRS 8 «Operating Segments») є надзвичайно важливою, особливо в умовах сучасної глобалізованої та диверсифікованої економіки. Цей стандарт відіграє ключову роль у наданні користувачам фінансової звітності глибшого розуміння діяльності компанії та її ризиків і можливостей. МСФЗ 8 вимагає розкриття інформації на основі «управлінського підходу» (management approach), тобто так, як керівництво компанії бачить свій бізнес для прийняття внутрішніх рішень. Це дає зовнішнім користувачам унікальне уявлення про те, як компанія організована, як вона генерує дохід і як розподіляє ресурси між різними напрямками діяльності. Стандарт дозволяє зрозуміти, які сегменти є основними джерелами доходу, прибутку чи збитків, які з них зростають, а які занепадають. Це критично для оцінки життєздатності та довгострокової стратегії компанії [1].

Компанія працює в декількох сегментах, звітність за сегментами дозволяє оцінити, наскільки вона диверсифікована і чи компенсують успіхи одного сегмента можливі невдачі іншого. Завдяки звітності за сегментами користувачі можуть краще прогнозувати майбутні грошові потоки компанії, розуміючи

внесок кожного сегмента та його чутливість до змін. Незважаючи на те, що МСФЗ 8 базується на управлінському підході (що може дещо ускладнювати пряме порівняння між компаніями з різними внутрішніми структурами), він все одно надає більш детальні дані, ніж просто консолідована звітність. Аналітики можуть використовувати цю інформацію для порівняння ефективності схожих сегментів у різних компаніях або оцінки ефективності компанії порівняно з конкурентами в певних ринкових нішах. Розкриття інформації за сегментами вимагає від керівництва чіткого структурування та моніторингу ефективності кожного напрямку, що підвищує їхню підзвітність [2].

Звітність за сегментами надає зовнішнім користувачам інформацію, яка раніше була доступна лише внутрішньому менеджменту, зменшуючи інформаційну асиметрію між компанією та ринком.

У період реструктуризації, трансформації або розширення діяльності (що є актуальним для українських компаній, які відновлюються та розвиваються після війни) звітність за сегментами дозволяє чітко бачити, які нові напрямки є успішними, а які потребують коригування. Сегментна звітність дозволяє оцінити, як геополітичні події, економічні шоки або регуляторні зміни впливають на окремі частини бізнесу, а не лише на компанію в цілому. Наприклад, як війна вплинула на регіональні сегменти або на сегменти, пов'язані з експортом/імпортом. Для іноземних інвесторів, які розглядають Україну як ринок для післявоєнного відновлення, детальна інформація за сегментами є критично важливою для оцінки специфічних інвестиційних ризиків та можливостей у різних галузях або регіонах.

Виконання МСФЗ 8 є обов'язковим для всіх компаній, які застосовують МСФЗ. Це означає, що для українських компаній, які прагнуть вийти на міжнародні ринки капіталу (наприклад, європейські), належне звітування за сегментами є необхідною умовою [3].

Найважливішим етапом компанії є ідентифікація операційного сегмента, при цьому вкрай необхідним є знаходження сегменту, навіть якщо він перебуває на початковій стадії діяльності. Група компаній може мати сегменти

як за географічною ознакою так і за розподілом продуктів.

В більшості компаній за прийняття ключових рішень щодо сегментів відповідає генеральний директор або рада директорів. Є компанії, де таку роль може виконувати створений орган управління,

Ключовим у формування звітності за сегментами є визначення звітних сегментів, оскільки тільки звітні сегменти мають розкривати у звітності всю детальну інформацію. Для такої ідентифікації використовується параграф 13 МСФЗ 8 «Операційні сегменти». Згідно з цим пунктом, сегмент переходить до звітного у випадку, якщо його внутрішні та зовнішні доходи складають не менше 10% загальних доходів підприємства. Також важливим є показник прибутку(збитку) - 10% від або прибутку(збитку) всіх прибуткових (збиткових) сегментів. Потребує врахування поріг активів - 10%. При перевірці усіх критеріїв, якщо активним є хоча б один - інформація про такий операційний сегмент має бути детально розкрита.

При наявності невеликих сегментів має відбуватися їх об'єднання з обов'язковістю розкриття інформації для користувачів фінансової звітності.

Таким чином, звітність за операційними сегментами за МСФЗ 8 є життєво важливою для забезпечення повної, прозорої та корисної фінансової інформації. Вона виходить за межі агрегованих даних, надаючи інвесторам, аналітикам та іншим стейкхолдерам мікрорівневе уявлення про діяльність компанії, що дозволяє їм приймати більш інформовані рішення, оцінювати ризики та можливості, і що особливо актуально для України, розуміти динаміку відновлення та розвитку в розрізі різних бізнес-напрямків.

Література

1. Міжнародний стандарт фінансової звітності 8 «Операційні сегменти» (МСФЗ 8). *Міжнародні стандарти фінансової звітності: офіційний переклад, затверджений Міністерством фінансів України*. URL: <https://mof.gov.ua/uk/mizhnarodni-standarti-finansovoi-zvitnosti>

2. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 1 «Подання фінансової

звітності» (МСБО 1). *Міжнародні стандарти фінансової звітності: офіційний переклад, затверджений Міністерством фінансів України*. URL: <https://mof.gov.ua/uk/mizhnarodni-standarti-finansovoi-zvitnosti>

3. Концептуальні основи фінансової звітності (Conceptual Framework for Financial Reporting). *Міжнародні стандарти фінансової звітності: офіційний переклад, затверджений Міністерством фінансів України*. URL: <https://mof.gov.ua/uk/mizhnarodni-standarti-finansovoi-zvitnosti>

Шаповалова М. Д., здобувач
Науковий керівник: **Шрам Т. В.**,
к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів,
обліку та оподаткування,
Херсонський національний технічний університет,
м. Хмельницький, Україна

ЦИФРОВІЗАЦІЯ ДОКУМЕНТООБІГУ: МОЖЛИВОСТІ ТА ПРОБЛЕМИ ВПРОВАДЖЕННЯ В СИСТЕМІ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

Бухгалтерський облік як фундаментальна складова життєдіяльності сучасних організацій безперервно еволюціонує під впливом науково-технічного прогресу. Трансформація облікових процесів безпосередньо корелює з розвитком економіки та змінами в інформаційних потребах суспільства. На сучасному етапі ми спостерігаємо історичний перехід від традиційних паперових носіїв до цифрових форматів, що торкнулося всіх рівнів облікової роботи: від первинних документів та касових ордерів до складних облікових реєстрів і фінансової звітності [6]. Законодавче закріплення рівної юридичної сили електронних та паперових документів в Україні стало потужним каталізатором цього процесу, відкривши перед суб'єктами господарювання нові горизонти ефективності, але водночас поставивши перед ними низку складних викликів.